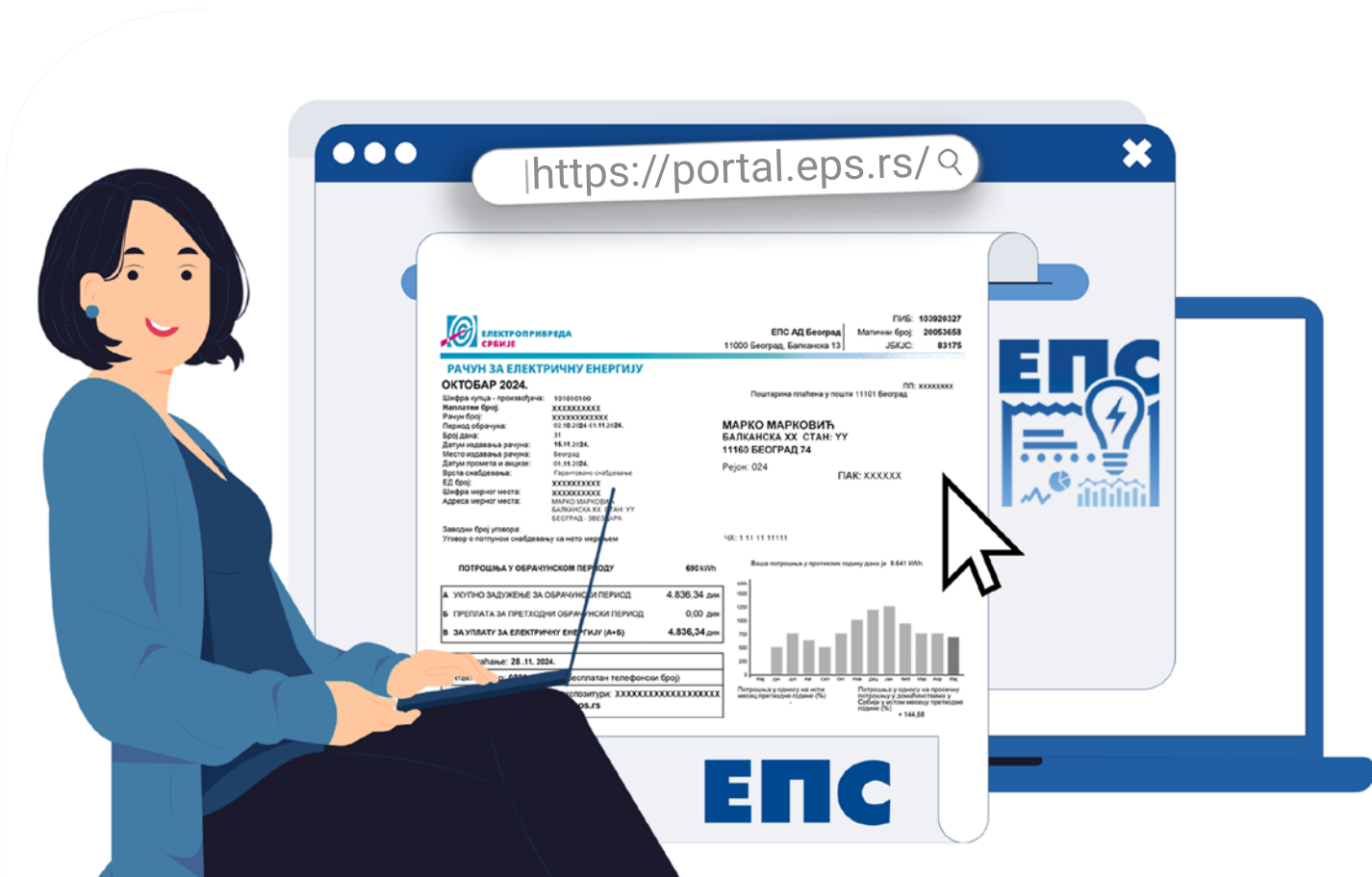

■ Са Површинског копа „Радљево“

Зелени багер
укључен у рад

изабери
е-рачун

и

плати до
20. у месецу

оствари
попуст од

7%

на рачун за струју

ЕПС - УВИД У РАЧУН

**Плаћајте рачуне путем портала
или мобилном апликацијом**

Download on the
App Store

GET IT ON
Google Play

Садржај

из епс групе

04 Одликовања поводом Дана српског јединства, слободе и националне заставе
Орден за запослене ЕПС-а

актуелно

06 In Memoriam
Сећање на трагично настрадале колеге

07 „Помоћна механизација“ са ватрогасцима у Делиблатској пешчари
Увек тамо где је најтеже

10 „Металов“ Погон за ремонт
Дуго лето и ремонти у низу

репортажа

12 Поље „Е“ – са радницима Шестог БТО система
„Глодар 3“ спреман након ремонта

актуелно

14 Из водовода „Медошевац“
Ресурс који мора да се чува

17 Авантуристички хоби Драгана Бојића, возача рели-трка оф-роад
Адреналин по блату, киши, снегу

локални мозаик

18 Публикације Међународног фестивала хумора за децу
Трајни записи септембарских сусрета

22 Одржан 13. „Коканов меморијал“
Тандем за шаховске победе

Са Површинског копа „Радљево“

Зелени багер укључен у рад

08

Систем међуслојне јаловине на „Тамнава-Западном пољу“

Кључна карика копа

20

Још један јубилеј у Рударском басену „Колубара“

Седамдесети рођендан „Прераде“

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ АД, Балканска 13, Београд
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

ГЕНЕРАЛНИ ДИРЕКТОР: Душан Живковић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Тања Крстонијевић,

ШЕФ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ РБ КОЛУБАРА И ТЕНТ: Наталија Живковић, ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Ана Павловић,

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, УРЕДНИК ФОТОГРАФИЈЕ: Милан Цвијетић,

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац, ТЕЛЕФОНИ: 011 735 5086, 735 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB SITE: www.rbkolubara.rs,

НАСЛОВНА СТРАНА: Александар Рашин, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: Три „О“ д.о.о. Аранђеловац, ТИРАЖ: 3.500

Први број листа РБ „Колубара“, под називом „КОЛУБАРА“, изашао је из штампе 24. септембра 1960. године. Од 15. новембра 2017. носи назив „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Орден за запослене ЕПС-а

Поводом Дана српског јединства, слободе и националне заставе, за допринос у санацији пожара у Делиблатској пешчари, Орденом заслуга за одбрану и безбедност трећег степена одликовани су запослени „Електропривреде Србије“ из огранака РБ „Колубара“ и „ТЕ-КО Костолац“. Председник Републике Србије Александар Вучић уручио је 15. септембра признања руковођама Владимиру Николићу, Милошу Јовановићу, Божидару Ћаловићу и Златку Миловановићу који раде на копу „Дрмно“, као и Предрагу Нешковићу и Александру Павловићу из „Колубаре“.

Ових шест запослених били су део ЕПС тима који је током августа даноноћно крчио шуме и друго растиње да би спречили даље ширење ватрене стихије у Делиблатској пешчари. Као и у небројено ситуација до сада, радници ЕПС били су тамо где је најпотребније и дали су изузетан

допринос у спречавању ширења пожара.

– Био је то заједнички напор свих нас на терену, а солидарност и пожртвовање дали су нам додатну снагу да истрајемо до краја. Крчили смо

густу шуму са високим стаблима, били смо свесни где се налазимо и спремни да урадимо и немогуће у ванредним ситуацијама. Било је напорно, али смо постигли оно најважније, успели смо да спречимо ширење пожара

и заштитимо околна насеља – истиче Божидар Ћаловић, булдожериста из Сектора за помоћну механизацију копа „Дрмно“.

У до сада незабележеном подухвату показало се да у важним и одлучујућим тренуцима влада јединство и велика солидарност. Колеге из „Костолца“ и „Колубаре“ још једном су показале заједништво и били су снажна подршка ватрогасцима који су били први на линији пожара.

– Било је то сасвим ново искуство за све нас, претила је ватра, око нас усијани песак, дим и пепео, али смо пробијајући шумске путеве дали свој допринос у спречавању ширења пожара. Од јутра до мрака машине практично нисмо гасили и успели смо да урадимо велики посао. Нико од колега није рекао „не могу“, сви смо били заједно – каже Предраг Нешковић, руковац из колубарске „Помоћне механизације“.

P. E.

■ Убрзане активности на пројекту РХЕ „Бистрица“

Ускоро припремни радови

Почетак припремних радова на реверзибилној хидроелектрани „Бистрица“ очекује се у наредним месецима, а тендер за радове на главном постројењу биће расписан следеће године, уз поштовање свих захтева Јапанске агенције за међународну сарадњу (JICA), са којом идуће године треба да буде потписан уговор о зајму, рекла је Дубравка Ћедовић Хандановић, министарка рударства и енергетике. Она је председавала седмој седници Радне групе за учешће у реализацији пројекта „РХЕ Бистрица“, која је одржана 7. септембра.

На седници су анализирале активности на припреми техничке и тендерске документације, координација са JICA, као и припреме за наредне фазе реализације. Министарка Ћедовић Хандановић је рекла да је поднето 245 захтева за

добивање услова за различите врсте дозвола и сагласности пред надлежним органима, од којих је део спроведен у последњих шест месеци, што говори о обиму припремних активности које су у току.

– Од почетка године смо имали добру и ефикасну сарадњу између надлежних

институција. Надамо се да ће се сарадња наставити и додатно интензивирати, јер нас очекује период са много активности на пројекту. Потврђена су четири урбанистичка пројекта чиме је остварен комплетан плански основ за реализацију пројекта. Добијено је осам локацијских услова, а још шест је у

процедури и биће прибављено до краја септембра. Проглашено је и шест решења о јавном интересу за експропријацију, чиме је омогућено решавање имовинско-правних односа на свим парцелама које су дефинисане планским документима – рекла је министарка.

Она је додала да је идејни пројекат за главни систем и прикључно разводно постројење урађен и предат Државној ревизионој комисији, у завршној фази је израда 11 идејних пројеката, који ће до краја године бити предати на ревизију, а идејни пројекти и пројекти за грађевинску дозволу раде се истовремено.

Према њеним речима, очекује се да се почетком наредне године створе услови за издавање грађевинске дозволе за главни објекат.

P. E.

Електропривреда Србије је објавила јавни позив за откуп и развој пројеката из области обновљивих извора како би сагледала реално стање на тржишту, јер се у јавности често лицитира великим бројкама када је реч о капацитетима и циљевима до 2030. године. Због тога желимо да видимо стварни степен развијености тих пројеката и колики је стварни потенцијал – рекао је Душан Живковић, генерални директор ЕПС-а, 8. септембра на конференцији „Енергија као основа раста – стабилност система и конкурентност привреде“.

Он је додао да су овим позивом обухваћени пројекти углавном из солара и ветра, обавезно уз присуство батеријских складишта, али је намера и да се сагледа потенцијал пројеката који се тичу биомасе и других видова зелене енергије. Циљ је да се процени шта би ЕПС могао да купи и у неком краћем временском периоду унапреди енергетски микс у ОИЕ сегменту, поред пројеката које самостално развија.

– Желимо да осигурамо развој ОИЕ пројеката, а с друге стране, ЕПС има своје локације које треба да добију „нови живот“. То су локације старих електрана које ће бити или резерва или затворене и где бисмо могли изградити постројења на биомасу и друге изворе чисте енергије.

ОИЕ пројекти за енергетску сигурност

Крајњи циљ је да препознамо право место за ЕПС и наше partnere, како бисмо осигурали стабилност нашег портфеља и дали снажан допринос чистијој Србији – објаснио је Живковић.

Први човек ЕПС-а је указао на то да је суша на Дунаву, највећа у историји, показала колико су важни капацитети попут

реверзибилне хидроелектране „Бајина Башта“.

– Потпуно ревитализована РХЕ „Бајина Башта“ показала је овог лета свој пуни сјај и огроман значај за електроенергетски сектор. Изградња РХЕ „Бистрица“ је пројекат исте намене и апсолутни је приоритет. Припремне радње започели

смо у фебруару и већ поднели 245 захтева различитим институцијама. Надамо се да ћемо, упркос комплексним бирократским процедурама, у другом кварталу следеће године стићи до потписивања уговора са јапанским партнерима – навео је Живковић.

P. E.

■ За убрзање улагања у обновљиве изворе

ЕПС купује зелене пројекте

Електропривреда Србије објавила је 7. септембра јавни позив свим заинтересованим компанијама и инвеститорима за откуп и за заједнички развој пројеката из области обновљивих извора енергије.

Генерални директор ЕПС-а Душан Живковић истиче да је циљ да се кроз транспарентан и конкурентан поступак диверсификује портфолио „Електропривреде Србије“.

– ЕПС жели да буде носилац енергетске транзиције и да истовремено очува сигурност снабдевања. Отварамо врата

најбољим пројектима и партнерима на тржишту како бисмо убрзали улагања у обновљиве изворе и створили стабилан и одржив енергетски систем за будућност. Посебно је важно што постојећу инфраструктуру ЕПС-а можемо да ставимо у функцију нових енергетских пројеката и тако убрзамо њихову реализацију – поручио је Живковић.

Пројекти су подељени у две групе. Прва обухвата соларне електране, ветроелектране и хибридне пројекте инсталисане снаге од најмање 50 мегавата, прикључене на преносни

систем. Код соларних и ветро пројеката батеријски системи за складиштење енергије нису обавезни, али ће бити додатно вредновани. За пројекте из прве групе ЕПС ће кроз конкурентски поступак бирати оне који могу бити предмет куповине. Начин доставе понуда и временски рокови дефинисани су у документацији која је доступна на порталу www.oieakvizicije.eps.rs.

Друга група односи се на пројекте који користе биомасу и комунални, индустријски или органски отпад за производњу електричне или топлотне енергије, укључујући постројења

за производњу енергије из отпада, биогаз и коришћење депонијског гаса, као и пројекте производње зеленог водоника. ЕПС је спреман да партнерима понуди своје постојеће локације и инфраструктуру, укључујући локације термоелектрана „Морава“ и „Колубара А“, и заједно са њима развија нове енергетске пројекте. Позив за другу групу пројеката је отворен 30 дана, након чега ће ЕПС, у складу са исказаним интересовањем, дефинисати конкретне modele сарадње и развоја пројеката.

P. E.

Сећање на трагично настрадале колеге

Август је у колективу Рударског басена „Колубара“ оставио веома тешке губитке. Два живота прекинута су трагично и изненада, а иза њих су остале породице, пријатељи, колеге и болна сећања.

На површинском копу Поље „Е“, 17. августа, на радном месту је страдао двадесетдогодишњи Жељко Николић, руковалац механизацијом у експлоатацији.

У несрећи, 29. августа, на монтажном плацу „Радљево-Север“, када је пукла сајла дизалице приликом утовара повратних станица и косих чланака на вучне возове, повређена су два радника. Четрдесетдогодишњи Миливоје Стевановић је од последица повреда преминуо у Ургентном центру, док је његов колега задобио лакше повреде.

Представници Службе за безбедност и здравље на раду и свих надлежних институција изашли су на терен да би спровели истраге и утврдили околности несрећа.

Жељко Николић је рођен 29. фебруара 2004. године. Школовао се за руковаоца механизацијом у Техничкој

Жељко Николић

школи „Колубара“ у Лазаревцу, а први посао у струци добио је у мају 2022. године. Радио је у Припремним радовима, потом на експлоатацији машина на некадашњем Пољу „Б/Ц“, а након обједињавања копова и на Пољу „Е“. Колеге о њему говоре као о младом, насмејаном и вредном момку. Кажу – био је право дете. Енергичан, одговоран и увек спреман да помогне. Наглашавају да се веома добро уклопио у колектив и трудио да учи од старијих колега. Живео је са породицом у Барошевцу. Рано је остао без оца, који је такође

Миливоје Стевановић

радио у припремним радовима на коповима. Са мајком и сестрама Наташом и Тамаром делио је породични живот, али и носио одговорност да својим радом помогне породици.

Миливоје Стевановић рођен је 3. октобра 1984. године. У РБ „Колубара“ је почео да ради у априлу 2004, у ауто-гаражи у Погону „Помоћна механизација“ и током 22 године остао веран послу возача. По струци је био аутомеханичар и возач, а потом је стекао и пети степен – специјалиста за моторна возила. Његове колеге кажу да ако треба

описати Миливоја једном речју, права реч би била радник.

Истичу да је био искусан, вредан и поуздан, један од оних људи на које се увек може рачунати.

Кажу да је био непосредан, енергичан и свој. Имао је посебан смисао за хумор, волео је имитације и умео да насмеје људе око себе. Колеге памте његов специфичан приступ и начин на који је успостављао блискост са људима, без обзира на то да ли су били из његовог погона или из других служби.

За породицу је, кажу, био добар отац и син. Иза њега су остали син Вељко, ћерка Теодора, породица, пријатељи и велики број колега који су га током година упознали и завољели.

Његово име неће остати само у сећањима. Колеге су већ одабрале место на којем ће бити израђен мурал посвећен Миливоју. Сматрају да је ово још један начин да човек који је годинама долазио на посао, седао за волан и био део свакодневног живота гараже остане део тог простора, као што ће остати у њиховим срцима.

■ Са Површинског копа „Радљево“

Зелени багер укључен у рад

Машина је за сада укључена у рад Првог јаловинског система

Након петодневног транспорта са монтажном плацу у Каленићу и успешно завршених функционалних проба, недавно монтиран „зелени“ багер званично је почео са радом 1. септембра на површинском копу „Радљево“.

Уобичајено је да багер првих неколико дана ради у режиму од 12 сати (од седам до 19 часова), након чега прелази на сменски рад.

Овај метални колос – пројектованог капацитета 3.150 метара кубних на сат, висине 35 метара и тежине 1.655 тона – примарно је намењен за будући Други БТО систем који се тек формира, али је донета одлука да се одмах укључи у рад на постојећем Првом БТО систему. Пошто је багер у потпуности завршен и спреман, овако се максимално користи његов потенцијал.

Такође, укључивањем ове машине у производни процес створени су услови да на багеру „глодар 1“ буде урађена планирана десетодневна инвестициона оправка. Након завршетка тог ремонта, „јединица“ ће се прикључити

„глодару 10“ у ископавању на дубинској страни етажног транспортера Е1. Тако да ће на том послу бити ангажована укупно три багера.

Паралелно са овим активностима, на копу се интензивно ради на формирању треће линије за угаљ. До краја септембра очекује се завршетак преосталих вулканизерских послова (спајање транспортних трака), као и завршни радови на осталим компонентама система.

Формирањем комплетне угљене линије створиће се услови за пун радни замах новог система. У току је и формирање Другог БТО система.

Т. Симић

Тест временског искоришћења на одлагачу

Истовремено, на новом одлагачу, који започиње свој ангажман на Првом БТО систему почетком септембра рађен је тест временског искоришћења. Циљ је провера поузданости и континуитета рада машине у реалним условима експлоатације, што је обавезна процедура за сву нову опрему. Током овог теста првенствено се мери временска стабилност и понашање одлагача у раду, док ће тест капацитета бити обављен тек када БТО систем буде комплетиран.

Радници и машине „Помоћне механизације“ спречавали ширење пожара и још једном доказали да су ту када је помоћ најпотребнија

Увек тамо где је најтеже

Услови су били јако тешки, али сви смо дали свој максимум. Од ујутру до мрака машине практично нисмо гасили и за тих десетак дана успели смо да урадимо велики посао. Радили смо веома одговорно, нико од колега није рекао „не могу“ или „нећу“. Сви смо били на заједничком задатку да спречимо ширење пожара у Делиблатској пешчари – кажу запослени Помоћне механизације РБ „Колубара“, који су у августу били значајна помоћ ватрогасцима.

Булдожерима су данима секли шумско дрвеће и тако правили противпожарне просеке, путеве за пролаз ватрогасних возила и противпожарни појас. Већ првог дана на терену, како истичу, сачекало их је ватрено крштење и морали су да се повлаче испред ватрене стихије. Није то био уобичајени радни дан. Није било копа, добро познатог терена, плана који се прати од почетка до краја смене. Испред њих била је шума, иза њих ватра, а око њих дим, пепео и усијани песак.

Пламен је, ношен ветром, кренуо у њиховом смеру. А онда је стигла наредба да се повуку. Требало је прећи око четири километра испред пожара. Људи из Кризног штаба били су са њима и организовали су повратак људства и машина на безбедну локацију.

– Најјачи утисак нам је управо то повлачење пред пожаром. Ветар је дувао ка нама, а ми смо групно, са булдожерима, кренули путем кроз шуму до сигурне позиције – истичу запослени који су били на терену.

Три машине, са копова „Тамнава-Западно поље“, „Тамнава-Источно поље“ и копа „Радљево“, сигурним рукама је водило осам руковалаца, који су били распоређени у две смене, како би и људи и машине били што ефикасније искоришћени.

На терену у Делиблатској пешчари били су Ђорђе Ђорђевић, Александар Павловић, Александар Јовановић, Владимир Саватијевић, Предраг Нешковић, Јован Станић, Никола Степановић и Милосав Јездимировић. Са њима су били и Милош Мирковић и Ненад Нешковић, надзорници смене. Сви су радници „Помоћне механизације“, а део је ангажован преко фирме „Про-тент“. Њихов задатак није био да гасе ватру. Њихов посао био је да јој не дозволе да оде даље. Поред запослених који су активно учествовали у активностима у Делиблатској пешчари, допринос су дали и

возачи који су вучним возом до пешчаре и назад превезли машине.

Другог дана, када је први сусрет са пожаром већ био иза њих, почели су да праве противпожарне просеке – такозване пруге, како их називају у „Војводинашумама“. Булдожерима су обарали дрвеће и чистили широке појасеве кроз шуму, правећи баријере које треба да зауставе или успоре ширење ватре. Истовремено су проширивали и оспособљавали путеве којима су пролазила ватрогасна возила.

Некада је то значило очистити читав део шуме. Стабла висока и по 20 или 25 метара падала су пред булдожерима, а противпожарни појасеви били су широки од 60 до 100 метара и дугачки по неколико километара.

Како истичу, ниједан од тих задатака није био лак. Песак Делиблатске пешчаре, већ загрејан од летњих температура и пожара, отежавао је рад машина. Дим је смањивао видљивост, пепео и гареж су се лепили, а ситна пешчана прашина и лишће су правили додатне проблеме ваздушним филтерима, па је прање машина, хладњака и филтера било организовано сваког дана.

У тој необичној радној средини, није се радило само заједно, већ и једни уз друге.

– Хвала људима из Кризног штаба који су водили све активности на терену, шумарима, колегама из Управе „Помоћне механизације“, пословођама погона из којих су машине биле, са којима смо били у свакодневном контакту – каже Мирковић.

За Милосава Јездимировића, најстаријег међу руковођама, ово искуство било је потпуно другачије од свега што је радио током четири деценије проведене на машинама.

– Без лажне скромности, морам да кажем да добрих мајстора на оваквим машинама нема нигде као код нас у „Колубари“. Али,

иако радим четири деценије, до сада нисам радио у сличним условима – истиче овај искусни мајстор, међу колегама познат као Језда.

На копу, каже он, човек зна шта га чека. Постоје паузе, могућност да се одмори, постоје планови и устаљени начини рада. У Делиблатској пешчари тога није било. Тамо је сваки тренутак захтевао пуну пажњу. Радило се у боровој шуми са високим стаблима, близу ватре и у условима у којима је било важно мислити не само о машини, већ и о себи и колеги поред себе.

За Николу Степановића, који на булдожеру ради шест година, ово је било прво искуство ове врсте.

– Сви смо се први пут сусрели са оваквом ситуацијом. Није било лако, али смо дали свој максимум. Трудиле смо се да пратимо инструкције и олакшамо посао ватрогасцима и представницима штаба за ванредне ситуације на самом терену – каже Степановић.

А управо је то била суштина њиховог борава у Делиблатској пешчари. Да буду подршка онима који су били први на линији пожара. Са њима су са две машине биле и колеге из Костолца, које су радиле исти посао.

Последњег дана августа нису имали радне активности, били су само на дежурству, а 1. септембра су се вратили кући и наставили рад на коповима „Колубаре“.

Оно што је остало иза њих нису били само километри направљених просека и путева. Остало је једно велико, заједничко сазнање да су у тренутку када је било најпотребније били тамо где су могли да помогну. Ово је било потпуно ново искуство. Ипак, за раднике и машине „Колубаре“ није новост да су ту да помогну када је потребно и када је најтеже.

Н. Живковић

Кључна карика копа

Захваљујући стабилном раду моћног „одлагача 4“ са угљених система ископану међуслојну јаловину одлаже чак пет роторних багера. Од почетка године за произведених 7,8 милиона тона лигнита на копу, преко овог система је одложено 4,6 милиона метара кубних прослојака

Како наводи руководилац погона Бојан Милосављевић, током лета је успешно урађена годишња инвестициона оправка највећег одлагача на „Колубариним“ коповима, како би овај значајан систем био спреман за поуздан рад током зимског периода.

– Ово је један битан систем који није самосталан, састоји се од „одлагача 4“, транспортера ОЕ2 и В4, али без њега угљене линије не би могле да раде. Он формира најнижу етажу одлагалишта, и то је основа за остале одлагалишне системе. Међуслојна јаловина је најзначајнији систем на копу јер само он повезује пет угљених линија, које раде преко њега. У питању су четири угљене линије са „Запада“ и једна линија са „Истока“ која копа угаљ у Скобаљу – објаснио је Милосављевић.

■ Одлагач са пет угљених линија

И пре отварања копа било је познато да ће се после одређеног периода експлоатације у угљеном слоју јавити велика количина прослојака и међуслојне јаловине. За рад овог система врло је битна добра координација и ту велики значај имају координатори који се труде да на најбољи начин организују рад угљених багера.

– Познато је да однос угља и јаловине на овом копу није повољан јер је сада потребно откопати 50 одсто укупних јаловинских маса да бисмо дошли до остваривања плана на

угљу. Са пет угљених система на овај систем стижу различити материјали и различити капацитети. Све то иде на једну траку која је прва у низу међуслојне јаловине, а то је В4. Зато је битно да и сви станичари који раде на угљеним станицама, међуслојним расподелним станицама и „емесдеовима“ правилним утоваром распореде материјал тако да може да стане у ту једну траку – истакао је руководилац копа.

Да је данас то управо највећи изазов на овом копу потврђује рударски инжењер Никола Симић, шеф Система међуслојне јаловине.

– Чињеница је да је пет угљених система повезано на овај одлагач, да више различитих врста материјала стижу на овај систем, да је утовар један од најважнијих фактора за рад овог система, као и да је борба за добар материјал који користимо за изградњу сигурне трасе одлагача увек присутна. Од великог значаја је добра комуникација између свих нас. Прилично је то велики изазов, али је још већи његов значај јер без њега производња угља не би могла да функционише. Једноставно, он је жила куцавица овог копа и ради свој посао на начин који сви очекују – објаснио нам је Симић.

Он напомиње да захваљујући споју искуства и тимског рада, као и врхунској сарадњи са управом копа, овај систем није одличне резултате рада.

И за сваке произведене тоне угља на површинском копу „Тамнава-Западно поље“ стоји Систем међуслојне јаловине који не сме да застане. Од почетка године преко „одлагача 4“, пребачено је 4,6 милиона метара кубних откривке наспрам произведених 7,8 милиона тона лигнита. У зависности од тога колико прослојака откопају угљени багери, са просечном дневном производњом од око 30.000 кубних метара јаловине, моћни „одлагач 4“ омогућава стабилан рад пет угљених линија.

Да ли је зима или су екстремне врућине код њих то не прави разлику у раду, пошто се пуном паром ради сваки дан.

– У јулу смо имали краћу инвестициону оправку ове справе, веома успешну, када смо користили сваки расположиви минут да урадимо неопходне интервенције на одлагачу како би био спреман за зимски период. Наши људи са система су урадили највећи део ситнијих послова које су могли, док су главну реч водили искусни „Металови“ стручњаци. Урађене су све битне ствари везане за пресипе како не би долазило до непланираног просипања материјала и затрпавање самог одлагача, што би захтевало додатна чишћења. Све смо то регулисали и припремамо се за зимски период који је, поготово на овом систему, специфичан због материјала који долази. То су отежавајући услови током зиме и зато се сада трудимо да одрадимо што више – рекао је Симић.

■ Рецепт за успех

Са шефом система сагласан је и искусни машински пословођа Ратко Ђукић из Јабучја, који има 42 године радног стажа.

– Најбитније за посао је то да ми као тим одлично функционисамо. Шеф система нас добро организује, одлично се слажемо и допуњујемо иако је велика разлика у годинама између нас. Ремонт ове справе смо завршили у рекордном року, радили смо нон-стоп смењујући се у две смене по 12 сати да бисмо се уклопили у пет дана. Урадили смо све критичне тачке. Сређили смо бункере и ролне. Заменили смо све обложне гуме, где је било потребно. Радили смо и ноћу како би људи у првој смени стигли да замене бубњеве траке 3, као и погонски и повратни бубањ. Све то уз велико залагање и помоћ шефа система. Много значи што је млад, има снаге и воље за рад, све добро организује и вуче. И добро је што нам је целокупно руководство младо, нова учена генерација управља копом.

Имају младост, елан и вољу. Свуда стижу, обилазе и прате читав коп. Уносе себе овде – истакао је Ђукић.

Колико је битно да млади и снажни људи раде у руднику потврђује и једна Ђукићева прича о завршеном ремонту „одлагача 4“.

– Ово је једна од најзахтевнијих справа, физички је стварно тешко радити на њој. Када се уђе у бункер, не може да се ради са машином, мора ручно. А моји људи су за тих пет дана заменили 50 ролни, и то ноћу. Једна ролна тешка је 50 килограма, а у слогу их има три. Али то су радили све млади људи, изнели су врхунски тај посао, не бих могао ја да заменим – искрен је Ђука, како га колеге ословљавају на копу, и додаје да прижељкује пензију у коју би требало да оде за две године.

– Унутар самог система имамо рударску, електро и машинску службу. Електроинжењер Страхиња Марковић, Ђукић и ја се одлично разумемо и сарађујемо. Не

гледамо шта је чије. Ако има проблем једна служба, сви идемо да решавамо и тако се испомажемо. И електрослужба има доста посла, они су веома значајни за рад овог одлагача, јер електрозастој овде може да траје пет минута, а може и два сата. То су кварови који не могу увек одмах и брзо да се открију – истакао је Симић, који овим системом руководи последње четири године, а рад на овом битном систему оцењује као велики рударски изазов.

Систему припада и везни транспортер В4, на који ископану међуслојну јаловину кипају свих пет угљених багера, као и одлагалишни транспортер ОЕ2 који је овог лета самом санацијом западне границе продужен и сад има максималну дужину од 2,7 километара. Знатно већи смештајни простор дуж целог система доприноси већем искоришћењу рада и умањује застоје везане за реконструкције и померања система.

М. Павловић

Незаменљив

Багер „одлагач 4“ је највећи одлагач на коповима колубарског басена, а и на Балкану. Тежак чак 2.000 тона, теоријског капацитета 12.000 кубних метара откритке на сат, дужине 130 и висине 35 метара и са висином одлагања од 20 метара, ова снажна машина користи се за одлагање јаловинских маса са више багера. Због све раслојенијег лежишта копа и све веће количине прослојака у угљеним слојевима, рад овог одлагача је изузетно важан.

Током 2018. године на овом копу формиран је систем међуслојне јаловине укључивањем у рад новог „одлагача 4“, набављеног у оквиру „зеленог“ кредита. Задовољавајући строге еколошке норме, а с могућностима селективног откопавања угља, међуслојне јаловине и откритке, овај систем је један од најмодернијих овог типа и на светском нивоу.

Дуго лето и ремонти у низу

Ови специјалисти за багере неуморно, и током екстремно топлог периода, обављају инвестиционе оправке рударских справа на колубарским коповима

Монтажна група Погона за ремонт почела је инвестициону оправку на роторном багеру „глодар 5“ на „Тамнава-Западном пољу“, и то одмах након завршених радова на „глодару 1“. Лето је и даље ту, као и тешки услови рада по великим врућинама на коповским радилиштима. Металци се нису бавили бројањем коју машину по реду ремонтују ове године, већ су принуђени на посао као да им је прва, иако су само током лета радили на шест багера.

„Глодар 5“ као најмлађи и најспособнији багер „Западног поља“ ради на Првој угљеној линији, која је носилац производње лигнита. Зато се томе да ова рударска справа добро ради посвећује посебна пажња, иако запослени „Металовог“ Погона за ремонт све годишње инвестиционе оправке извршавају врло одговорно и успешно.

– Првобитни план радова за овај роторни багер знатно се изменио зато што смо ултразвучним снимањима открили да се појавила такозвана двоплатност на осмици ламеле. „Глодар 5“ нам је четврта машина у последње време на којој се појавила ова врста деформације на ламелама. Због ове ситуације ремонт је продужен и трајаће 27 дана – почео је причу о актуелним радовима Зоран Марковић, управник Електромашинског ремонта на терену из „Метала“.

Он каже да Погон за ремонт и ове године има пуне руке посла, ниже једну по једну

инвестициону оправку, а нимало није лако изводити планиране активности у овом периоду на тропским врућинама и екстремно високим температурама.

– Када радимо на две или више справа у исто време недостаје нам радника, али испомоћ стиже и из других погона „Метала“ да бисмо покрили сва радилишта. Раније смо имали много више људи које смо организовали у четири групе и тако смо могли да радимо и четири справе истовремено. Сада имамо само две групе, укупно 30 бравара. Чињеница је да је из годину у годину обим редовних послова све већи јер се број машина у „Колубари“ повећао, тако да имамо увек неких планираних интервенција – истакао је Марковић, додајући да су упркос свему они спремни да одговоре на позив, поготово ако се нешто непланирано деси.

■ На реду „петица“

Марковић је истакао да је веома битно што они одувек имају одличну сарадњу са коповским службама, чему смо и сами посведочили на терену.

Осим врућине и несносне прашине коју је повремено ветар подизао у висине, на месту на коме је „глодар 5“ заустављен, затекли смо разноврсне радове на више фронтова. Једна група радника је завршавала чишћење машине, док је друга група припремала погон

Зоран Марковић

Бојан Анђић

Немања Антонијевић

траке 2 за скидање. Машинског пословођу Прве и Друге угљене линије „Тамнава-Западног поља“ Ненада Ненадовића из Лајковца, који је главни надзор са копа, затекли смо у договору са Марковићем око предстојећих активности.

– Задигнута је горња градња багера и извађен је један део кавеза и кугли. Сада је у току чишћење стаза, кугли, кавеза, контрола. Сви транспорти су отворени, радићемо замену траке 1 и траке 2, скидање погона траке 2, скидање свих кашика, замену болцова, замену ушки... У овом моменту чекамо скелу за даље – рекао нам је Ненадовић укратко журећи да одговори на телефонски позив.

Са техничком ознаком SchRs 740 L, тежине 1.650 тона, висине 34 метра и 80 метара дужине, висине копања 25 метара и капацитета 4.800 метара кубних на час, овај колос на западотамнавском копу ради од 2014. године. О њему највише знају радници који га одржавају, а како они кажу, иако је габаритнији од осталих багера овог типа, у производњи се показао одлично. За овогодишњу инвестициону оправку, уз решавање двоплатности на осмици ламеле, планиране су углавном стандардне ремонтне активности.

Руководилац овог радилишта је машински инжењер из Погона за ремонт Бојан Анђић, кога смо недавно срели на истом задатку, само на другом багеру на овом копу. Околности су исте, врући летњи дањи и обимни послови.

– У односу на ремонт претходног багера, сада је за нијансу боља ситуација, враћају се радници са одмора, али генерално и даље сви морамо да дајемо свој максимум да бисмо послове завршили у року. Чекамо да се заврши чишћење да бисмо могли да убацујемо кугле и кавезе и да се спушта горња градња. Затим следе послови за које је потребна мало тежа механизација као што су ровокопач и цевополагач, чије кретање не сме да угрожава справу. На ламели радног моста због уочених напруса на везном елементу треба да се мења осмица, то је несвакидашњи посао који се не ради често. Ту ћемо поставити и посебан алат који на лицу места правимо да буде одговарајући.

Најпре морамо да растеретимо багер тако што ћемо поставити штицну на противтег, а правимо и штицну траке 1 да можемо те осмице да заменимо – објаснио нам је Анђић.

Како је истакао Марковић, поред великог знања, за овај посао је кључно искуство.

– Ово је занат који се учи читав радни век. Знање се заиста преноси с колена на колено. Захваљујући њему лако уочавамо недостатке на справама и санирамо их. И млађи радници уче, али требало би да их је више да би знање остало у групи за будуће послове. А знање се стиче годинама и тај процес се не може убрзати. Ето, ја сам до јуче тај био млађи, сад сам један од најстаријих – рекао је Зоран Марковић из Араповца који ради од 1991. у монтажној групи и има 42 године бенефицираног радног стажа.

■ Никад није монотono

Сви су се сложили да је предност овог посла то што никад није исти и то што се, иако поправљају исте багере, увек сусрећу са неким новим изазовима. Поред 20 производних система и 17 система дреглајна, они ће одржавати и нове багере који пристижу на копове.

– Свака справа је прича за себе. Машине су све старије, па се јављају нови кварови. Делује тешко, али једном кад се уђе у монтажну групу тешко се одлази. Овај посао просто уђе у крв. Целу „Колубару“ упознаш, сваки багер знаш „у шраф“, све људе по системима, и кроз посао постанеш стручњак. Никад није монотono јер никад немамо исти радни дан – истакао је Марковић.

– Посао је веома динамичан, али ми смо навикли да тако функционисемо.

Традиција дуга 73 године

Основна активност Погона за ремонт су годишњи ремонти рударских справа, али и разни сервиси који захтевају неке сложеније операције и санирања хаваријских стања. Прати их добра репутација да све изазове умеју успешно да савладају, а о томе најбоље говоре 73 године рада Централне радионице која је заправо и срж „Метала“.

Осмишљавамо и нове алате. Веома је битна и организација, и да се пре свега поштује динамика радова – објаснио је Анђић.

Како каже највише је учио од искусних пословођа, предрадника, бравара, заваривача. Баш захваљујући њиховој логици коју је усвојио, многе послове је савладао како на послу, тако и код куће.

Сви који раде на коповским теренима добро знају да се посао не завршава када се оде кући, јер и ван радног времена прате дешавања на радилиштима.

– То је један начин живота, једноставно 24 сата си мислима укључен у све. Када, на пример, растеретимо багер, оставимо га да стоји на два подупирача, мислиш о томе какво је тло, да ли дува ветар. Будиш се ноћу или сањаш оно што си оставио на радилишту. То је стреснија страна нашег посла. Велику тежину и одговорност, поред радника из монтажне групе, носе и запослени из Припреме материјала. Људи су стално масни, прљави, напољу су без обзира на време. Али једино велики труд доноси праве резултате – наглашава Марковић.

О томе како им се из даљине смеће „глодар 3“ и „глодар 2000“, који чекају на свој ремонт, и да ли имају снаге за још послова, Анђић каже да су ипак довољно искусни и да знају да се све мора урадити. Снага и воља дођу успут, уз добру организацију.

Један пример сигурне будућности инжењерства у „Металу“ је 28-годишњи машински инжењер Немања Антонијевић, у Погону за ремонт инжењер за багере. Старије колеге кажу да је врло одговоран, да је одлично прихватио посао и, што је најбитније, да могу на њега да се ослоне.

– Много значи што сам окружен стварно врским стручњацима од којих сваки дан нешто ново учим. На пример, нисам се досад сусретао са оваквом пукотином на ламели и то ће бити још једна прилика да научим нешто ново. Наредних пет дана радимо куглбан. А после ћемо растеретити багер због замене ламеле. Радимо све етапно, чим завршимо један посао, прелазимо на други – рекао је Антонијевић, додајући да се навикао на све услове теренског рада.

М. Павловић

Ове сезоне изведени су обимни машински послови и квалитетнији сервис електроопреме. Рад на копу заснива се на искуству, труду и доброј сарадњи свих чланова екипе

„Глодар 3“ спреман након ремонта

Д а је упекло, јесте. Док смо под утиском да нам песак шкрипи и под зубима, уз сићану прашину која нас прекрива, осећај је као да смо сви у некој измаглици. Срећа што је пауза, па смо са већином запослених на Шестом БТО систему на Пољу „Е“ и посадом „тројке“, која још увек помало „штуца“ од тек завршеног ремонта, разговарали у пријатно расхлађеној кабини. Доручак је био, онако, рударски. Хвала, нећемо, онај песак нас је баш „заситио“.

■ Продужени ремонт

– Овогодишњи ремонт био је помало неуобичајен. Много фактора је утицало на то да са планираних 25 дана буде продужен на скоро два месеца. Најпре, то што су ремонтне групе због интервентних ситуација биле приморане да напуштају, па да се враћају оправци „глодара 3“. Ипак, на крају је све планирано и урађено, а тренутно смо у фази уодавања, што је уобичајено. Треба имати на уму да је „тројка“ 1968. годиште, односно да је најстарији активни багер у копу, иза „глодара 1“ који копа корито Колубаре. То значи да има доста својих мана, што и поред адекватног одржавања ствара потешкоће у експлоатацији – навео је Младен Јевић, шеф Шестог БТО система.

Позиција рада машине иста је као пре ремонта – копа песак и чисти угљ за „глодар 7“. Материјал се одлаже преко Седмог БТО система, тачније њиховог „одлагача 1“. Пошто на овом систему одлажу четири багера, неопходна је одлична комуникација између диспечера и шефова система.

– Материјал који копамо је углавном силикатни песак. Он

■ Младен Јевић

не прави неке велике проблеме што се тиче затрпавања, лако се чисти, није као блато, глина и шљунак. Ипак, доста је порозан, па машинска служба има пуне руке посла јер страдају брисачи, кашике и отежано је штеловање траке, што утоварне, што оне на багеру. Ипак, увек успевамо да се организујемо тако да посао не трпи – истакао је Јевић.

Владан Матејић, машински пословођа система, побројао нам је машинске радове међу којима су најважнији замена

■ Милан Милановић

лежаја на осовини радног точка у сливнику и замена вертикалних вратила редуктора кружног кретања. У сливнику су санирани и нека оштећења, сервисирани су транспорти, редуктори транспорта, гусенице, папуче, носећа колица и замењена је трака 1. Комплетно је саниран мали транспорт, уграђена су нова колица и папуче.

– За ремонт су биле задужене ремонтне групе „Метала“. Радионица за одржавање багера Поља „Е“ је била и више него

упослена, санирали су два редуктора великог транспорта и оба редуктора малог транспорта. Урађено је довољно да се осигура да багер буде способан за даљу експлоатацију. У односу на његове године, способан је – каже Матејић.

■ Замена тимова

Дејан Марковић, одскоро електропословођа Шестог БТО система, појаснио нам је специфичну ситуацију везану за „глодар 3“ и „глодар 5“ који

Тимски рад завршава све

су пре годину дана заменили системе, при чему је сваки багер „повео“ своју посаду, док је надзорно-техничко особље остало. Уследио је добар период упознавања и прилагођавања, тачније формирања тимова у чему су, евидентно је, с временом и успели.

– Багер је и пре ове инвестиционе оправке био у пристојном стању, захваљујући наравно људима који су радили на њему, првенствено Владимиру Јовановићу и осталима из електрослужбе који су на њему радили дуги низ година и били заљубљеници у ову машину. Као уосталом и ми у „петицу“. Значи, задовољни смо затеченим стањем, али наравно да је током ремонта било простора за побољшања. Заменили смо оштећене каблове, сви електромотори су демонтирани и ремонтовани у Централном ремонту, где је тај посао обављен врхунски. Није било неких опсежних, ванредних радова, више би се могло рећи да је у питању био озбиљан електросервис – каже Марковић.

Његов колега, млади Милан Милановић који је багериста две и по године, раније је радио као тракиста на „глодару 9“.

– Тамо је компјутерски регулисан рад, док је овде малтене све механички, на ручице и полуге. Збиља је велики изазов, али како време пролази, стекне се рутина, практично прелази у навику. Сада већ нешто шта те чека можеш и да предвидиш. У принципу, са сваким багером

– зна се – копање, усецање, транспорт, „шверање“, свуда је исто. Ствар је у командама за које треба имати осећај. Наравно, тамо где је модернизовано лакше се ради, растерећенији је човек психички – јасан је Милановић.

Он додаје да је песак најлакши материјал за копање, пошто се не лепи за сливник и кашике и поприлично се фино пакује на тракама. Лакше багер копа и може да изнесе већу производњу. У принципу, шта ту покаже, то је у ствари његов највећи капацитет. Међутим, пошто песак прави велики отпор при „шверању“, траса се мора насипати родником и добро нақвасити да би папуче клизиле, иначе је на таквом материјалу окретање као на шмиргли, може да доведе до низа проблема. Али уз организацију електро и машинске струке овде тај поступак обављају без проблема.

– Колегама је много теже него мени, ја сам ипак у климатизованој просторији. Најтеже је радити током зиме или по магли, нисмо покривени видео-надзором, па је веома стресно. Зато планир-мајстор представља моје очи и уши, нарочито у екстремним условима – истакао је Милановић.

А Ивица Стојановић, тај планир-мајстор „глодара 3“, ради на овом багеру већ 20 година. Одмах нам је рекао да овде тимски рад завршава све.

– Одличну сарадњу имам са багеристом, пословођом, тракистом. Добра смо екипа, сваки дан једемо хлеб заједно, па

ружно би било да се не слажемо или ћутимо једни од других. Буде разних ситуација, али све то иде у рок службе, што би се рекло. Ту смо заједно, више смо овде него код куће. Тежак је сваки посао на копу, али ако имаш добре људе око себе, онда је све лакше – рекао је Стојановић.

Како је занимање планир-мајстора изузетно одговорно и доста се ослања на инстинкт и процену, интересовало нас је како се то научи.

– Кроз праксу, кроз разне ситуације. Као и у животу – све мораш да видиш, да ли смеш или не смеш, мораш некад и да ризикујеш да би дошао до циља. На теби је да процениш растојање багера од обале, водиш рачуна око машина, трака, „шверања“. Ако у нешто ниси сигуран, консултујеш се са пословођом. Не смета ми одговорност, сигуран сам у себе, зато сам и прихватио ово да радим. И најважније, не може се радити на силу, посао мораш да волиш – нагласио је Стојановић.

Каже још да човек што дуже ради, лакше препознаје сваку промену звука, свака значи да се у раду машине нешто дешава. По тој вештини посебно је познат тракиста. Иако је његова кабина фактички испод траке, сваки пут непогрешиво зна шта је упало – по удару од бункера до бункера – да ли је буса, камен, велика количина материјала.

Драган Чавић, рударски пословођа „глодара 3“, сложио се са колегама да на копу искуство нема цену. Уз колегијалност,

поштовање и поверење, овде се буквално сваки посао може ваљано обавити.

– На копу су ствари непредвидиве, никад не знаш шта дан носи. Мораш имати поверења у своје људе и њихове способности – причам за своју смену, посаду и људе са система – сви одлично знају шта раде. Када некога пошаљем, уопште не треба да га контролишем, знам да ће све бити обављено како треба. Када је потребно, сви запнемо јер једино ако функционисемо као породица, можемо савладати све што је пред нама – истакао је Чавић.

Д. Марковић

Како је „глодар 3“ стварао историју

Нова историја „Колубаре“ почела је октобра 1969. године, баш када је у производњу укључен нови Други БТО систем са „глодаром 3“, трачним транспортерима и одлагачем. Тада је први пут примењен систем багер-трака-одлагач, онакав какви су и данас заступљени. „Тројка“ је исти тип багера као и „јединица“ и „двојка“, источњоњемачке компаније „Такраф“. Урађени су од најквалитетнијег челика уз одличну статистику, пошто имају три ослонца. Да не урекнемо, ово је одиста један од ретких багера који није имао хаварије. Интересантно је такође да је један од ретких који није модификован и модернизован, а и даље врло поуздан.

Ресурс који мора да се чува

Пројекат за пресељење целокупног комплекса водовода „Медошевац“ послат је на техничку контролу, а након његове реализације побољшаће се услови водоснабдевања

Овог лета, које је обележио дуготрајни топлотни талас, водовод „Медошевац“ нашао се пред бројним изазовима. Суша је довела до тога да се снабдевање одвија уз рестрикције и много довијања да би вода стигла до свих корисника.

Дистрибуција воде са водовода „Медошевац“ одвија се кроз два независна водоводна система – „Медошевац“ и „Јунковац“. Водовод „Медошевац“ опскрбљује, уз мештане села Медошевац,

и преостали део Зеока, Барошевац, Мале Црљене, Рудовце, као и рударска насеља на потезу од Медошеваца ка Барошевцу, односно индустрију. С друге стране, водовод „Јунковац“ водом за пиће снабдева село Јунковац и рударско насеље Волујак.

– У односу на прошлу годину нисмо битно проширивали капацитете, што значи да „Медошевац“ на месечном нивоу производи око 81.600 кубика воде, а „Јунковац“ око 13.500. Када се ове количине поделе на број потрошача, закључујемо да сваки корисник на месечном нивоу користи око 20 кубика воде. То је, према свим стандардима, изузетно велика количина, нарочито уколико се узме у обзир да је то просечна месечна потрошња четворочлане породице. Уз актуелне временске прилике, ово је главни разлог што и даље имамо проблема са водоснабдевањем – још једном је околности у којима систем ради појаснила Биљана Дамњановић, руководица водоснабдевања водовода „Медошевац“.

Она је додала да број потрошача због проширења копова јесте нешто мањи, али да капацитети нису расли, па раскорак и даље постоји.

Дамњановићева напомиње да део производње који се распоређује на индустријску зону није одвојено мерљив. Такође, доста воде из овог система одлази на цистерне, односно на точење преко хидрантске мреже, које су намењене становницима околних села који немају свој водоводни систем и пуне своје приватне цистерне.

■ Модерна контрола олакшава рад

Уз засебно извориште Јунковац, на изворишту Медошевац активно је 15 дубокобушених бунара. Чињеница је да капацитет свих није на завидном нивоу јер су поједини експлоатисани током дужег периода и њихов експлоатациони капацитет с временом опада.

– Ипак, сви бунари имају фреквентну регулацију, под модерном контролом. Сваки бунар шаље сигнал у СКАДА систем за надзор. Мониторинг обављају пумпари водовода и запослени у барошевачком центру који се налази на постројењу отпадних вода и има задатак да контролише рад бунара за

Билјана Дамњановић

одводњавање и водоснабдевање. Дужина ценовода који одржавамо сопственим кадром је 35 километара. Људи из Одржавања на челу са пословима су за сваку похвалу. Без обзира на временске прилике, одмах излазе на терен да санирају квар, што је било посебно уочљиво претходних неколико недеља током којих је било екстремно топло. Радили су све што је у њиховој моћи да се водоснабдевање одвија несметано. Без њих систем не би могао континуирано да функционише – истакла је Билјана Дамњановић.

У надлежности овог водовода је и управљање техничком водом. За потребе ауто-гараже у Рудовцима, за прање камиона и булдожера, као и за потребе ватрогасне службе, коришћена је вода из језера Пркосава. Међутим, доток је због опадања нивоа језера тренутно онемогућен, па се сада овај систем снабдева пијаћом водом.

На другој страни, у кругу нове „Помоћне механизације“, а за потребе пралишта и хидрантске мреже у овом комплексу, постоји резервоар техничке воде који се снабдева са бунара за одводњавање копова.

– Ове бунаре не можемо да користимо за водоснабдевање јер морају да прођу одређену хигијенску и микробиолошку исправност и да буду у санитарној зони, што је немогуће јер се налазе у копу. При томе, њихов систем рада је по принципу наизменичног укључивања и искључивања, те их то чини неподобним за водоснабдевање, што се не односи на пралишта. Тако да се сада бунари за предодводњавање користе за снабдевање техничком водом. То је у знатној мери смањило употребу пијаће воде са нашег водовода за индустријску употребу – каже наша саговорница.

Снабдевање електричном енергијом водовода „Медошевац“ такође је уско

повезано за активностима на коповима. Сви радови који узрокују пад напона директно се одржавају и на водовод. Потрошачи треба да знају да ниједан бунар и ниједна пумпа не могу да раде без струје. Такође, чак и када поново дође електрична енергија, вода не може да се пусти на прераду одмах – постоји процедура која подразумева да бунар мора да се испира све док мутноћа сирове воде не опадне до вредности на којима постројење може да је прерађује.

■ Пресељење

У складу са дугорочним плановима, пре извесног времена урађен је и послат на техничку контролу пројекат селидбе

комплетног комплекса водовода „Медошевац“ у круг садашњег постројења у Барошевцу.

– Ова селидба учиниће да постројење за прераду воде, које датира из давне 1958. године, коначно оде у историју. Извориште остаје у Медошевцу, док ће се сирове вода слати препумпном станицом за Барошевац, где ће се прерађивати у новом постројењу и на већ постојећем ПР055 постројењу. Прерађена вода слаће се у дистрибутивну мрежу преко које ће се снабдевати водом становништво Барошевца, Малих Црљена и Рудоваца. За снабдевање становништва Медошевца у току је израда пројекта којим се планира снабдевање водом са постројења Сува сепарација – навела је Дамњановићева.

Овај водовод поседује сопствену лабораторију у којој се физичко-хемијска анализа воде обавља свакодневно. Воду узоркује и редовно анализира и Градски завод за јавно здравље, чиме се гарантује микробиолошка исправност воде за пиће.

– Прерађена вода са ова два водоводна система је веома доброг квалитета, првенствено јер је реч о дубокобушеним бунарима, преко 110 метара, у које је могућност улива површинских вода сведена на минимум. Ипак, важно је да се потрошачима скрене пажња на то да је неопходно да се понашају домаћински и буду рационални при коришћењу воде за пиће, нарочито јер смо једна од ретких земаља у којима се вода са чесме још увек користи за пиће. Треба то да ценимо и да је рационално трошимо, нарочито у ситуацији каква нас је пратила овог лета. Често се дешавало да због прекомерног коришћења до последњих кућа у Рудовцима вода није стизала. Није примерено да се заливају дворишта, баште и пуне базени, а да неко нема воде за пиће – нагласила је Билјана Дамњановић.

Д. Марковић

Невена Стефановић

Квалитет у сигурним ЖЕНСКИМ рукама

Више од хиљаду
узорака месечно
прође кроз процедуре
које спроводи тим
посебно поносан на
своју генерацијску
разноликост

Док се на коповима и у Дробилани производња угља одвија даноноћно, кроз „Тамнавину“ лабораторију за испитивање угља сваког месеца прође око 1.000 различитих узорака. Од тога је око 600 редовних, док се додатно испита и око 400 узорака бушотина. Иза сваког појединачног поступка стоје стручност, прецизност и одговорност запослених, а највећи део посла обављају

Два сегмента рада

Иако већину запослених у Лабораторији за испитивање угља чине жене, важан ослонац њиховог рада су и руководиоци два сектора – Сектора за испитивање угља и Сектора за испитивање вода. Лабораторија је организована кроз ова два сегмента, који заједно обезбеђују континуирану контролу квалитета и поузданост резултата. Руководилац Сектора за испитивање угља Ненад Жујовић истиче да лабораторија има једну од кључних улога у производном процесу.

– На основу наших анализа утврђује се да ли угљал испуњава све прописане критеријуме квалитета, што је пресудно за даље поступање – подсјећа Жујовић.

Он ради раме уз раме са руководиоцем Небојшом Живковићем, чији је тим, у оквиру посебног сектора, задужен за контролу квалитета вода.

жене. Као и њихове колеге на коповским теренима, оне раде у све три смене.

Током посете лабораторији учили смо да се успешно преплићу искуство старијих и енергија младих колегиница, а према речима управнице др Јелене Урошевић, управо то је највећа снага овог колектива.

– Најпоноснија сам на своје техничаре, који су уз производњу 24 часа дневно и испитују сваки узорак угља који прође кроз Дробилану. Сваки папир који изађе из лабораторије има своју важност. Зато често кажемо да смо и ми део велике породице рудара – истиче управница Урошевић, наглашавајући да без добре сарадње свих служби није могуће остварити резултате.

– Имамо изузетну сарадњу са Иваном Јовановићем и Вељком Илићем, руководиоцем и техничким руководиоцем погона „Тамнава-Источно поље“, Миодрагом Танасковићем и Мирославом Стаменковићем, управником и помоћником управника Постројења за припрему угља, и Бранком Малетић, шефом смене, јер они

су увек ту за све што је у процесу рада потребно.

У лабораторији посебно истичу да су поносни на генерацијску разноликост екипе.

– Дуго смо чекали подмладак и заиста смо одахнули када је младим колегиницама пружена прилика да постану део нашег тима. Старије колегинице су их прихватиле раширених руку, без резерве им преносе знање и кажу да су оне показале велику жељу да уче и напредују. Тако је настала једна мала породица у којој свако има своје место – каже Јелена Урошевић.

Речи управнице потврдила је и Јасмина Поломчић, хемијски техничар, која у лабораторији ради више од две деценије.

– Наш посао обухвата припрему узорака, одређивање влаге, pepела и калоријске вредности угља, и због тога захтева велику прецизност и концентрацију. С протоком година многе ствари постану рутина, али одговорност никада није мања. Зато нам је драго што су дошле нове колегинице које су вредне и заинтересоване за сваки сегмент посла – каже Јасмина.

Међу онима које свакодневно брину о поузданости лабораторијских анализа је и Зорица Милинковић, хемијски техничар, која је у тиму од 2014. године. Каже да је, без обзира на то која је смена, обим посла исти, али и да слога у колективу све олакшава.

Оне које су недавно постале део лабораторије кажу да су управо захваљујући старијим колегиницама брзо стекле сигурност. Једна од њих је Магдалена Бјековић, мастер инжењер рударства и геологије, која је овде од фебруара.

– Прва три месеца била су најзахтевнија. Реч је о периоду обуке коју ми је држао Ненад Жујовић и са којим сам корак по корак учила сваку методу. Брзо сам се уклопила, на посао долазим расположена и са еланом, јер радим у колективу у коме сви желе да помогну једни другима – каже Магдалена, за коју колегинице имају само речи хвале, истичући да је у пракси брзо савладала сложене лабораторијске методе.

Ј. Пакић

У вожњама нема интереса, само дружење и спорт. И стално присутан адреналин – истиче љубитељ теренских возила

Десетине хиљада километара вожње по напуштеним, неуређеним или слабо проходним пределима, од тога бар 50.000 километара само по шуми, пет одржаних ципијада с око 1.000 учесника и сваки слободан дан овог лета проведен у вожњи по Тари – сума је с којом Драган Бојић, радник Рударског басена „Колубара“, овог септембра улази у нову сезону рели-трка оф-роад, врло захтевну дисциплину ауто-мото спорта која се одвија ван путева. Управљајући теренским возилима по негостољубивим крајевима Србије, он већ деценију и по аутентично живи своју пасију.

Бојић је завршио Техничку школу „Колубара“ у Лазаревцу и с дипломом механичара рударских машина средином осамдесетих почео да ради у „Помоћној механизацији“. Иако хоби неретко буде у супротности са професијом, њему је управо коповска свакодневица пробудила жељу. Почео је с ципом исузу од 2.000 кубика на бензин. Најпре је бирао лаганије вожње по природи као део турист-класе, па је прешао на растуће категорије редом – софт 1, софт 2 и софт 3. Преласци на више нивое такмичења одвијали су се паралелно с преласком на ципове моћније кубикаже. Хоби је озваничио 2015. године оснивањем Цип-клуба „Тропер“ у Барошевцу.

– Вожња ме је одувек привлачила, а и на послу су ми таква радна места била. Зашто рели тако делује на мене? Шта се тачно догађа? Не бих знао да објасним. Екстремни услови стварају адреналин и то је најпривлачније. На другој страни, вожња по природи с правим друштвом опушта, заборавите на све проблеме и обавезе. Хоби је, на неки начин, вентил – примећује Бојић.

На територији лазаревачке општине наш саговорник је до данас организовао пет ципијада у оквиру којих су се возили и квадови. Једна од њих, која може послужити као стандард, имала је стазу за квадове дугу 25 километара и 40 километара за ципове са кружном стазом за такмичење. Возили су кроз Рудовце, Барошевац и друга села, а потом по шуми. Крај језера Пркосава била је пауза за ручак, а после

Препоруке

Куд год да кренете, природа Србије је прелепа, али су Голубац, Нови Пазар, Сјеница, Тутин и Пештер посебна прича. И наравно златиборски крај. Неописиво је. То треба видети, а неке пределе само ципом можете обићи – предлаже Бојић.

Адреналин по блату, киши, снегу

/// Фото: В. Јовичић

су на полигону одржали такмичарски део. Као председник „Тропера“ објашњава нам колико је организација такмичења захтевна и одговорна. Треба обележити терен, обавестити надлежне, обезбедити медицинску помоћ и ватрогасну службу, добити све дозволе и угостити људе.

– Сезона траје до марта или априла и скоро да се сваког викенда нешто организује. Сви се међусобно познајемо. Нема ту никаквог интереса, само право дружење и спорт – сумира Бојић лични доживљај.

Рели-трке захтевају изразиту психофизичку спремност, а готово је неопходно да се возач и сувозач добро слажу. Бојић се два-три пута превртао, али је захваљујући кациги и спортском појасу у четири тачке остао неповређен.

– Лети је прашина, па није занимљиво возити, али у сезони... Само да нам је што више кише, блата и снега! Једни друге зовемо другарима из блата – с осмехом говори.

Међутим, убрзо уозбиљује причу.

– Треба возити зрело. Данас су ципови доступнији, па млади мисле да се с њима све може. То јесу снажне машине с јаким моторима, али нису свемогуће. Памет у главу. Чувајмо се – поручује Бојић.

У разговору о оваквом хобију неизбежно је питање финансирања. Рели оф-роад је

скуп спорт. Доста новца треба и за гориво и за одржавање. Бојић тренутно вози гранд чироки од 4.000 кубика и 200 коња на бензин. Захтеван терен за два дана тражи око 150 литара бензина. Ципови се обично довозе на место такмичења јер би се гуме, а нова је око 350 евра, на асфалу брзо потрошиле. Иако високи, трошкови се повлаче пред задовољством које вожња доноси.

Бојић наредне године одлази у пензију. Данас живи у Лазаревцу, али је највећи део живота провео у Барошевцу. „Одступницу“ је са супругом направио у Миросалџима. И даље ће возити и дружити се са истим друштвом. Ако потомци буду заинтересовани, радо ће им препустити клуб и пренети искуство.

М. Караџић

Педагошки рад

Последњих петнаестак година Бојић је инструктор практичне наставе и дуалног образовања. У оквиру сарадње „Електропривреде Србије“ и просвете са колегама у акредитованим учионицама и радионицама „Помоћне механизације“ ученицима техничких школа из Лазаревца, Лајковца и Аранђеловца преноси стручна знања. Искуства су, каже, одлична. Радује га и тај посао.

Трајни записи септембарских сусрета

Данас је Библиотека „Златно Гашино перо” једна од најозбиљнијих едиција у Србији јер су добитници Златног Гашиног пера ствараоци који су немерљиво допринели ведром духу детињства

Славeћи смех, детињство и креативност, у Лазаревцу се и ове године током треће недеље септембра одржава Међународни фестивал хумора за децу. Као дар ученицима на почетку школске године, Библиотека „Димитрије Туцовић” и Удружење „Гаша” организују књижевне, ликовне, музичке и драмске програме, маскенбал, радионице и бројне друге активности. Иако за ширу јавност заједничка издавачка делатност организатора обично остаје у сенци ових програма, рад на томе да се фестивалска грађа нађе међу корицама и тиме претвори у дуготрајно добро изнова надраста локалне домете. Манифестација се ове године одржава по 38. пут. Како се током деценија развијала, тако су покретане издавачке линије. Данас се фестивалске публикације гранају у три смера. У едицији „Златно Гашино перо” од 2010. године објављују се дела добитника Златног Гашиног пера, централне награде фестивала која се додељује за животно стваралаштво и допринос децем осмеху. Прво штампано штиво је „Прва љубав трећи пут” Шима Ешића. Листа публикованих дела бележи „Стижу блесе, чувајте се” Дејана Алексића, „Село сас један падеж” Власте Ценића, „Насмејане песме” Бошка Ломовића и још десетак наслова.

Другу серију чине зборници радова са округлих столова на којима професори учитељских факултета, теоретичари књижевности, психолози и други стручњаци анализирају књижевност за децу. Овај студијски део изнедрио је збирке радова о стваралаштву Љубивоја Ршумовића, Добрице Ерића, Милована Данојлића и других књижевника.

У трећој групи су монографске публикације о фестивалу попут „На Гашином крилу” или „Лазаревац је деци Лазарсмех”. Уз то, деведесетих година излазио је часопис „Лењи Гаша”.

Део фестивалских публикација

— Библиотека „Златно Гашино перо” настала је из жеље да истакнемо репрезентацију писаца и песника за децу из Србије и региона који су гостовали у Лазаревцу како би њихова дела остала као трајни документ. Зборници са округлих столова су, такође, изузетно вредни, при чему нашем фестивалу дају научни карактер. Као дуготрајни записи остају и публикације рађене поводом годишњица — подсетила је Радмила Булатовић, директорка Међународног фестивала хумора за децу, која је крајем осамдесетих са сарадницима покренула манифестацију.

Издаваштво проистекло из фестивала заправо је део шире и дуже издавачке делатности Библиотеке „Димитрије Туцовић”. Осим стваралаштва за децу, другу тематску целину чине завичајни аутори који се уметнички или истраживачки баве прошлосту и наслеђем Лазаревца и околине, а трећу стручни радови из области библиотекарства.

— Када је почетком седамдесетих година формиран Књижевни клуб „Димитрије Туцовић”, какав назив данас носи, појавила се потреба за објављивањем локалних аутора. Логично је било да библиотека буде издавач, па су и та прва издања била везана за завичајне ауторе. Касније, када је покренут фестивал, почињемо да објављујемо за децу. Данас је Библиотека „Златно Гашино перо” једна од најозбиљнијих едиција у Србији јер су добитници Златног Гашиног пера ствараоци који су немерљиво допринели ведром духу

детињства, било да су то нове збирке или оне које резимирају најбоље из опуса — објашњава Јасмина Иванковић, директорка Библиотеке „Димитрије Туцовић”.

Лазаревачки библиотекар тренутно припремају два нова наслова. Током године објаве од осам до десет публикација. Све су доступне у библиотекама широм земље. Такође, годишње неколико наслова прође републички откуп Министарства културе. Више издања је награђено последњих година.

— Рад на књизи захтева изузетну посвећеност. То је озбиљан посао који не може да се валоризује у финансијском смислу, бар за некомерцијална издања каква су наша. Додатно, књига за децу мора бити атрактивна већ на први поглед. Дакле, добра опрема и илустратор су предуслов. Осредњи писац не може да буде прихваћен и вољен од стране деце — додала је Јасмина Иванковић.

М. Караџић

Овогодишњи добитници

За укупан допринос ведрини детињства Златно Гашино перо Фестивала хумора за децу за 2026. годину добија Горан Новаков, свестрани уметник. Сребрно Гашино перо за најдуховитију књигу намењену деци објављену између два фестивала иде Оливери Недељковић за роман „Још само ово да ти кажем”, док Гашино перо за најбоље деце остварење деле Маша Радовић за „Летовање на Марсу” и Оливера Савић за „Куће у људима”.

Моделе из ранијих радова у колекцију повезују заједничка емотивна и визуелна прича

Шеснаестогодишња Теодора Стојковић, самоука модна дизајнерка из Лазаревца, представила је почетком августа своју ауторску колекцију „Анима“ у оквиру ревије на платоу испред Центра за културу. Приказани су модели настали током година њеног истраживања, рада и експериментисања, а посебну

Инспирација

Теодори је међу моделима посебно драга хаљина „Caretta caretta“, инспирисана морском корњачом, коју је сама носила на писти. Хаљина је освојила друго место на такмичењу за Атинску недељу моде, а посвећена је заштити угрожених корњача. Ипак, уметница додаје да сваки њен модел има своју причу и посебну симболику.

пажњу привукла је прича која стоји иза колекције – мода као начин изражавања емоција и унутрашњих стања.

Назив „Анима“ потиче од латинске речи за душу. Уместо једне строго тематске целине, публика је имала прилику да види пажљиво одабране моделе повезане заједничком емотивном и визуелном причом.

– Сваки модел носи своју причу и део је мог сазревања, а ако бих „Аниму“ морала да опишем у само неколико речи, избор би био једноставан: емоција, пријатељство, моћ

и упорност – каже млада дизајнерка.

Припреме за ревију трајале су више од месец и по дана, уз многе непреспаване ноћи. Теодора наглашава колико јој је била важна подршка другарица, издвајајући Доротеу Томић, и додаје да јој је посебно драго што је моделе приказала баш у свом граду.

– Представити рад својим суграђанима носи посебну емотивну тежину. Овде су настале прве скице, па је било природно и симболично да овде направим и увертиру за оно што следи – каже Теодора, присећајући се да први

цртеж хаљине направила у малој браон свесци коју јој је поклонила бака. Од тада жеља да се бави дизајном само расте.

Млада будућа дизајнерка додаје и да је највише привлаче елегантни, авангардни и драматични елементи.

– Нова колекција се већ увелико скицира. Биће у потпуности посвећена једној предивној, нежној и симболичној животињи: лептиру – најављује Теодора, која је још увек ђак у Гимназији, али већ планира да студира модни дизајн.

Ј. Пакић

■ Ноћни успон радника ЕПС-а на Ртањ

Група од 15 радника „Електропривреде Србије“, из РБ „Колубара“ и ТЕНТ-а, који су организовано боравили на рехабилитацији у Сокобањи, учествовала је у незаборавном ноћном успону на врх планине Ртањ.

За добру организацију и мотивацију најzasлужнији је Благоје Алексић, оперативни руководилац пројекта у инвестицијама „Колубаре“ и члан Планинарског друштва „Вис“. Он је у сарадњи са члановима планинарског друштва из Сокобање омогућио колегицима и колегама, од којих су многи апсолутни аматери у овој активности, да се безбедно и успешно попну на врх Шилјак, висок 1.565 метара.

Своје утиске поделио је један од учесника, Дејан Марковић, електропословља на Пољу „Е“.

– Акција је нешто што, као лаик, могу да сврстам у војничке

подухвате. Иако смо планинарски почетници, захваљујући доброј организацији, уз дружење и шалу, могли смо да осетимо понос приликом изласка на сам врх Ртања. Овај подухват родиће нове планинаре, међу којима сам и ја, јер планирам да се учланим у Планинарско друштво „Вис“. Волео бих и да ова акција

постане традиција – рекао је Марковић.

О сјајној атмосфери сведочи и Живко Петровић, бравар и инструктор дуалног образовања.

– Ово ми је први пут да учествујем у планинарењу и утисци су предивни – од доброг друштва и смеха, до незаборавног погледа на излазак

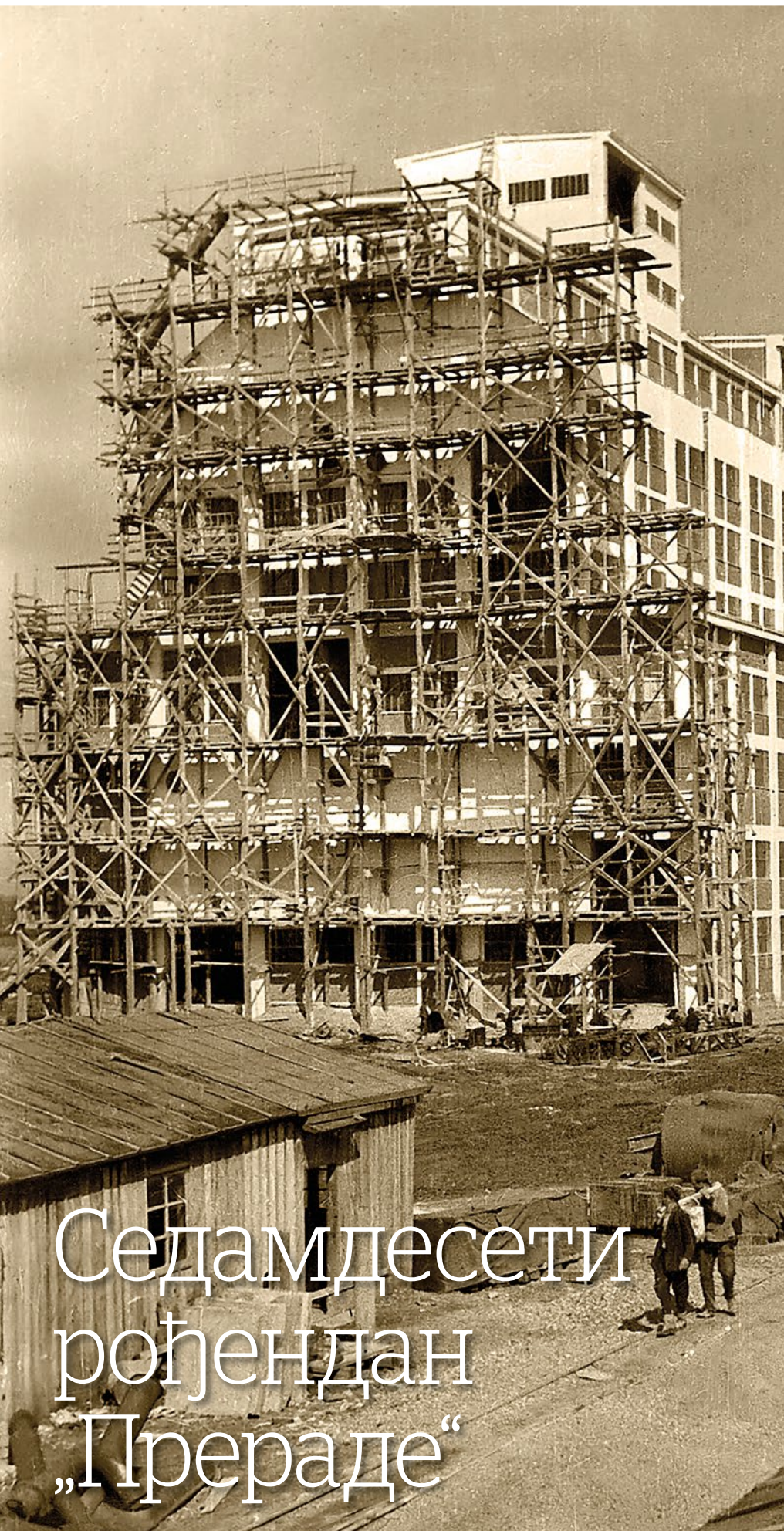
сунца. Многобројни планинари из Сокобање и других градова, који су ноћ провели на планини, дали су овом успону посебан печат – рекао је Петровић, упутивши похвале и захвалност Благоју Алексићу, који је предложио пут.

Успон је реализован из јужног подножја планине, стазом дужине око 11 километара, са висинском разликом од 700 метара, углавном по каменитом терену.

– Акција је започела у два часа после поноћи, а након неколико сати ходања планинари су око пет сати ујутру стигли на врх на коме су дочекали прве зраке сунца. Призор светлуцања лампи од подножја до самог врха у нераскидивој колони донео је посебну магију овом ноћном успону – рекао је Алексић.

Он је изразио задовољство што је све протекло у најбољем реду и што су колеге кући понеле најлепше успомене.

Т. С.

Седамдесети рођендан „Прераде“

За седам деценија прерађено је више од седам пута по сто милиона тона угља допремљеног са површинских копова. Треба улагати у младе и сачувати оно што су многе генерације муком стварале, поручују заслужни пензионери

Ове јесени навршава се 70 година откако је почела прерада угља ископаног на површинским коповима колубарског басена.

Прича о „Преради“ почиње педесетих година, у времену када је стварање енергетског ослонаца био један од главних стратешких интереса државе. Конкретно – то је значило обезбеђивање довољних количина квалитетног угља за индустрију и широку потрошњу, ка чему је водило отварање површинских копова и пратећих индустријских постројења.

■ Тешки први кораци

Надлежна државна комисија тадашње Југославије посетила је Вреоце 1951. године и потврдила да је терен погодан за изградњу постројења, коју је иницирала Српска академија наука и уметности. Када је 23. септембра 1956. године прво грумење прерађеног угља угледало светлост дана, у новосаграђеном погону Мокре сепарације, могло се само наслућивати колики ће, у деценијама које ће уследити, бити његов значај. Тај датум остаће забележен у аналима развоја „Прераде“, али и српске енергетике.

Током пет година изградње Мокре сепарације најтеже је било обезбедити кадар, јер се радило о специфичном профилу стручњака. У моменту почетка производње међу 263 запослена била су свега три погонска инжењера и један технолог.

Пола године касније, 28. марта 1957. године, прорадила је и Сушара, која је била други објект тог типа у Европи. Грађена је по узору на аустријско постројење у Бернбаху, где је 1927. године подигнута прва сушара на свету.

Поуздано снабдевање

Као важан члан породице „Колубаре“, чији лигнит већ годинама сагорева у термоелектранама „Никола Тесла“ у Обреновцу, „Колубара“ у Великим Црљенима и „Морава“ у Свилајнцу, „Прерадини“ погони већ седам деценија брину о поузданом снабдевању термоелектрана и раду топлана и котларница за бројне јавне и приватне објекте широм Србије.

Нажалост, испоставило се да стручњаци француске компаније PIK који су учествовали у монтажи опреме, свој посао нису до краја професионално обавили, нити су доставили потпуну техничку документацију. Готово три године радници су ишли од једне до друге машине како би погон покренули. Уз велике напоре препреке су савладане, а домаћи стручњаци су се на суду у Лозани 1960. године изборили за правду и одштету.

■ Повећање капацитета

Прекретница развојног пута „Прерадиних“ погона ипак је 1969. година, када је са радом кренула Прва фаза Суве сепарације, капацитета 700 тона на час.

Следећа етапа проширења овог објекта била је градња нове линије – такозване Друге фазе – 1976. године. Она је имала капацитет 1.300 тона на час и пројектована је искључиво за снабдевање ТЕ „Никола Тесла“.

Ипак, како су потребе обреновачких термоелектрана расле, одлучено је да се приступи пројектовању и високоаутоматизоване Треће фазе, капацитета 2.000 тона угља на сат, која је са радом почела 1980. године.

Испоставило се да Стара Топлана (бивша Термоцентрала у Вреоцима) неће моћи да прати потребе за паром, које су такође нарастале, па је 23. јануара 1981. године пуштен у рад нови објекат. Тиме су створени услови да 25. септембра 1986. године проради ново, високоаутоматизовано постројење за сушење угља, годишњег капацитета 855.000 тона.

Прве количине угља пругом Железничког транспорта транспортоване су од Рудоваца до Вреоца 1952, када је отворен површински коп Поље „А“. До проширења Железничког транспорта долази отварањем нових површинских копова Поља „Б“ и Поља „Д“, и изградњом постројења за прераду и оплеменење угља.

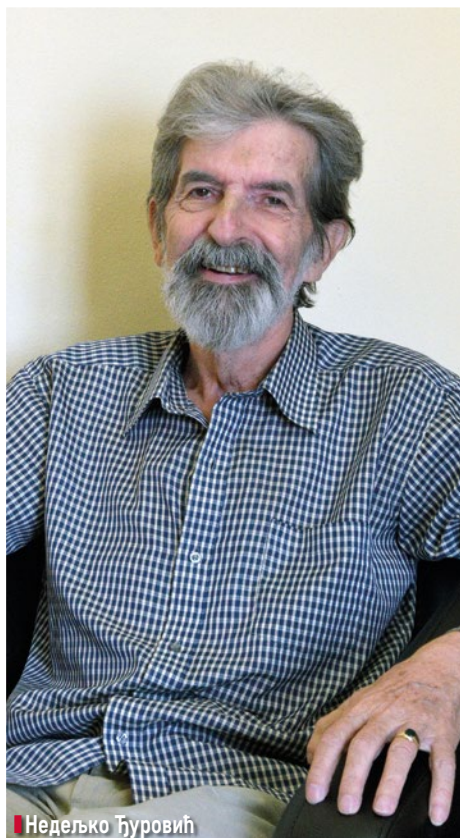
■ Сведок једног времена

Као и остале делове великог система какав је Рударски басен „Колубара“, и „Прераду“ је стварала и развијала читава плејада посвећених радника, који су у погоне уткали своје знање, време и немерљив труд.

Један од многих је и пензионер Недељко Ђуровић (77), дугогодишњи технички директор, који је поводом јубилеја поделио своја сећања на период најинтензивнијег развоја и рада постројења.

Недељка се, иако је већ 12 година у заслуженој пензији, многе колеге и сарадници радо сећају, јер је оставио упечатљив траг не само као стручњак већ и као изузетан човек.

– Након завршених студија машинства у Београду, вратио сам се у родни Прибој, где сам првих седам година радно искуство стицао у фабрици ФАП и тамошњем Образовном центру. Међутим, 1980. године, преко јавног конкурса, запослио сам се у „Преради“ као референт машинства у служби

заштите. Након две године прешао сам у Машинско-техничку припрему, где сам као руководилац радио наредних 15 година. Била је то изузетна екипа инжењера и техничара са којом сам припремао и реализовао разне пројекте, студије, техничку документацију и нацрте за делове које је „Метал“ израђивао – присећа се Ђуровић.

Потом је радио у Погону за одржавање оплеменења угља, на месту управника одржавања, где је провео око две године, да би затим напредовао до места техничког директора Оплеменења угља. Од 2007. године унапређен је у техничког директора „Прераде“ и са тог радног места испраћен је у заслужену пензију 2014, након 34 године стажа.

– Деведесете године донеле су тешке изазове – санкције, застој увоза резервних делова и сталну кризу. У таквим околностима, до изражаја је дошла домишљатост домаћих мајстора и инжењера. Вешто смо се сналазили. Производња није смела да стане, па смо поправљали постојећи материјал. Било је тешко време, али смо захваљујући врхунским мајсторима у одржавању и привржености послу успевали да отклонимо готово све кварове и по нацртима направимо нове делове. Технологија је у почетку била скромна, углавном се радило ручно. Ентузијазам, залагање и радна дисциплина били су на висини, тако да није било тешко организовати посао. Многи радници који су тада дали велики допринос нажалост више нису са нама – са сетом истиче наш саговорник.

Иако је Сушара пројектована за 855.000 тона годишње, та граница је брзо надмашена.

Врхунац биланса достигнут је 1990, када је забележена рекордна производња од 885.357 тона.

– Радило се даноноћно, а притисак да се испуне планови био је сталан. Ако би производња подбацила, одмах су уследиле критике и тражење узорка застоја – истакао је Ђуровић.

Предвођени Недељком Ђуровићем, инжењери и мајстори „Прераде“ осмислили су низ иновација које се и данас примењују.

– На основу мог идејног решења конструисани су уређаји за ублажавање буке приликом пражњења аутоклава. Сprovedено је у дело и моје идејно решење за коришћење отпадне топлоте из вреле воде Топлане, потребно за грејање постројења за хемијску припрему воде. Био сам и члан радне групе за регулацију расподеле топлоте за грејање Лазаревца, што је била директна претходница данашњој Топлификацији – са поносом наглашава Ђуровић.

Бити на челу техничког сектора у време најинтензивнијег рада постројења, значило је живети са системом 24 сата дневно.

– Било је током каријере и лепих и тешких тренутака. Оно што памтим као највећи стрес у мом радном веку је велики пожар који је избио у Сушари 2009. године. Као технички директор водио сам групу за санацију. Надљудским напорима радника оспособили смо погон за свега десет дана. То је у тим условима било невероватно – присећа се наш саговорник.

Знање и љубав према погону Ђуровић је пренео и на синове који данас раде у „Преради“.

– „Прераду“ сам увек доживљавао као другу кућу. Лепо је знати да сте део себе уградили у погон који траје пуних седам деценија. Нема већег задовољства него када видите да рад који сте уградили траје и да га млађе генерације настављају. Зато „Прерада“ мора благовремено улагати у младе људе, који ће да наставе да остварују добре резултате и сачувају оно што су многе генерације муком стварале – поручио је Ђуровић на крају разговора.

Т. Симић

Стотине милиона тона прерађеног угља

Према подацима надлежних служби, за 70 година рада у погонима за прераду и оплеменење прерађене су 709.500.602 тоне угља допремљеног са површинских копова. За термоелектране „Никола Тесла“, „Колубара“ и „Морава“ одвезено је око 609 милиона тона. Сушари је за прање испоручено 72.765.982 тоне, при чему је осушено више од 37 милиона тона. За широку потрошњу испоручено је 11,1 милион тона сировог комада и око 6,3 милиона тона асортимана коцке, док је за Топлану дато 11 милиона тона и произведено више од 39 милиона тона паре.

Тандем за шаховске победе

Ученици чувеног
лазаревачког шахисте
и даље бележе
велике успехе

Коканов меморијал, који је 13. пут организовао Шаховски клуб „Колубара“, окупио је 15. августа бројне ентузијасте и играче који негују традицију овог спорта и постижу значајне резултате. Била је то и још једна лепа прилика да се заједно присете Раденка Кокановића, човека који је својим радом оставио дубок траг у лазаревачком шаху.

Међу овогодишњим учесницима били су Јован и Јована Павићевић, брат и сестра чија је шаховска прича почела још у детињству, а данас је испуњена бројним домаћим и међународним успесима.

Јован је овим спортом почео да се бави са шест година и од тада је он важан део његовог живота, а велики број турнира и свакодневни рад донели су му и запажене резултате. Првак

Лазаревца постао је 2021, а већ наредне године освојио је титуле шампиона Београда у стандардном и убрзаном шаху у кадетској конкуренцији до 18 година. У конкуренцији особа оштећеног слуха, Јован је био првак Србије 2022, 2023. и 2025. године, а на међународној сцени освојио је и сребрну медаљу на Светском првенству у брзопотезном шаху у Београду 2024. године.

Успеси су настављени и на европским и светским такмичењима. Са екипом је

2025. године освојио прво место на Европском екипном првенству у брзопотезном шаху у Трогиру, док је на Другој ФИДЕ олимпијади за особе са инвалидитетом у Астани освојио друго место на другој табли. И ове године наставља са освајањем медаља, па је на Светском појединачном првенству у брзопотезном шаху за особе оштећеног слуха освојио сребрну медаљу.

Његова сестра Јована у свет шаха је ушла са девет година. Њихове прве кораке у

овом спорту обележио је управо Раденко Кокановић, који им је био први тренер.

– Он нам је био први тренер, а после њега је дошао Драшко Читаковић. Такмичењима сам се посветила након завршетка мастер студија – истиче Јована.

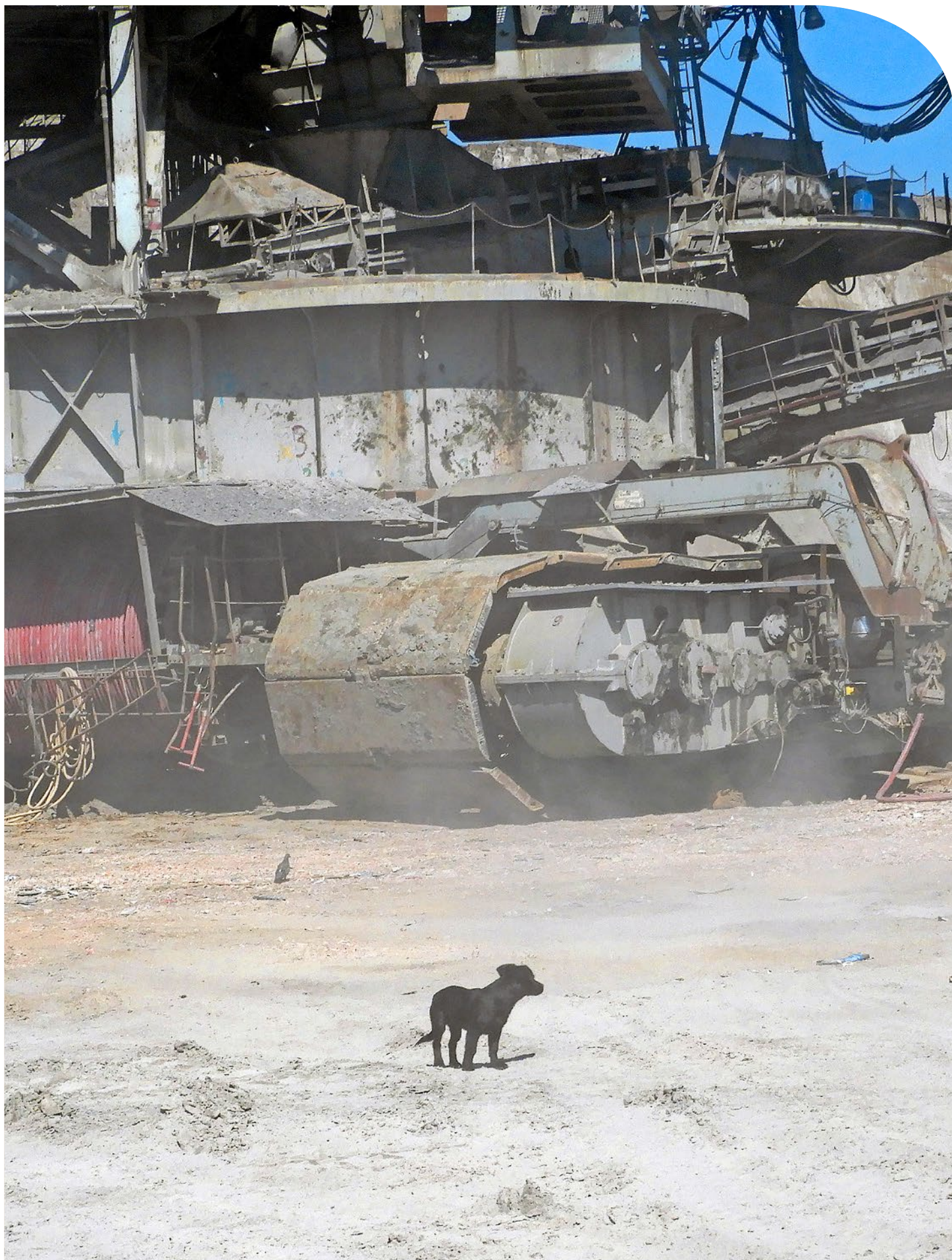
Иако је дипломирала на Електротехничком факултету, шах је остао важан део њеног живота, о чему сведоче и резултати које је остварила у релативно кратком такмичарском периоду. На ФИДЕ олимпијади за особе са инвалидитетом у Београду 2024. године освојила је четврто место у убрзаном шаху, док је годину дана касније у Астани заузела треће место на петој табли.

Иза Јована и Јоване данас стоје године тренинга, бројни турнири и путовања. Њихова прича посебно је занимљива због тога што су од првих тренинга у Лазаревцу стигли до великих међународних такмичења и медаља. Заједно су пример како се љубав према овој игри и упорност временом претварају у успехе. А „Коканов меморијал“ за њих има и посебну емотивну вредност.

Ј. Пакић

Детаљ са турнира

/// Фото: Александар Рашин

CIP – Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)[085.3]
ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА Србије Енергија Колубара ЕПС ЕПС Енергија Колубара / главни и одговорни уредник Ана Павловић. -
 2017. бр. 1 (нов.) - Београд : Електропривреда Србије, 2017. (Аранђеловац : Три О). - 30 стр
 Месечно. - Је наставак: Колубара (Пазаревац) = ISSN 1451-2890
 ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
 COBISS.SR-ID 250299404

